

SZERKESZTOI IRODA:

Belkőzpontosa 21. szám. (Postapost) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimrendek.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Videkre postán, vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Félévre 8 frt. Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokon.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ES TARSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belkőzpontosa 33. szám.

HIRDETESI DÍJAK

Egy cenzúrtörvényi tér 4 kr. Gyászok, kereskedők és iparosok árkedezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyitlertéri cikkek

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Az a bizonyos eskü.

A „Kolozsvár” hibát lát abban, hogy Ugron Gábor fölvetette a miniszterek titkos esküjének kérdését és hibátlatja az „Ellenzék”, hogy ezen tárgyban két cikket irt — szerinte, hogy belelovalgató magát a haragba, jobban mondva a „haragításba.”

A cikk erőszakkal nem foglalkozunk. Ugyanazon tudományos gőg üres koponyával s a privilegizált böcs megfontoltságnak ugyanazon leccszkettő hangja... comme toujours. A kormány-párt dívatot új ezzel a modorral, s miután nem nekünk árt vele, hát csak tetszelegjen közönségének.

A mi nem „ereszték” számba jön, azt íme szöszörint idézzük a cikkből:

„A miniszteri eskü benne lehet ugyan alkotmány-törvényeinkben, dehogya ha hiányzik azokból, ez nem csonkaság. Mert az országra nézve a kérdéses esküből se jogok, se kötelezettségek nem származhatnak. Alkotmányos szabadságainkat, biztosítékainkat, parlament elhatározásainak függetlenségét, teljességgel semmi nem fessélyezi. Ránk nézve az esküben formális, mely alkotmányunk érdekeihez kívül van. A miniszter a parlamentnek felelős, tekintet nélkül az esküre, melyet a királynak tesz. És ha ma a tette esküjét, a parlament már akár holnap megfoszthatja állásától, a nélkül, hogy e jogát a kérdéses esküvel alterálhatta.

Aztán... ne teledjék talán azt sem, hogy a király ország-világ előtt megesküszik az alkotmányra, az alkotmányt foglalt esküjének szerint. A felség tehát nyilvánvalóan kötelezve van, hogy mindenben az alkotmány szabályai szerint járjon el. A miniszterek azt a „titkos” esküt a felségnek teszik, — az alkotmány legfőbb s nyitl esküvel kötelezett öröknek.

Férhet-e ide gyanu? És nem megy-e túl az Ellenzék a mértéklet minden határán, midőn összesesküvésről beszél?

Feleletünk ez:

Tisza miniszterelnök kitért a válaszlól. Azt mondta: ez gyanúsítás, melyre nem felel.

Kérdjük: parlamenti eljárás ez? Megegyezik ez a miniszteri felelősség elvével? Hiszen ezzel az indoklással minden kérdés elől kitérhet a kormány. A parlamenti felelős kormányzat intézményét a szabadságszerető népek abbéli aggodalma hozta létre, hogy a kormány akár önző akár hatalmi vágyból, visszaélhet a reá ruházott hatáskörrel az ország érdekeinek rovására. Ezen intézmény quintessenciája e három szóban áll: „Semmit rólunk, nélkülünk.”

A Kolozsvár okoskodását használják mindazok, kik hazánkban a parlamenti felelős kormányzat behozatalát nem akarták. Miként a Kolozsvár az esküre, úgy ők is azt mondták a felelősségre, hogy az csak formális. És miként a Kolozsvár, úgy ők is azt mondták, hogy ott van az inaugurale

diploma, ott van a koronázási eskü — csak nem tehető fel, hogy egy király esküszegő legyen — minek tehát a parlamenti ellenőrzés?

„Merőbe formalitás” — mondja a Kolozsvár az esküről. Az egy új tanak új tétele. Beszéli, hogy a jezsuita rend is ezt a felfogást vallotta — s ámbár nincsen tudomásom, hogy csakugyan ezt vallotta-e, de az Approbaták azon cikkei, melyekkel e rend Erdélyből kizárattott, arra enged következtetést, hogy a közhit ilyesmi volt. Ha az eskü csak „formális”, úgy a királyra nézve is csak formális, s a Kolozsvárnak fennmarad ama kezdeményezés dicsősége, hogy közjunktól a koronázási eskü kitörölését indítványozza.

Könnnyű átlátni, hogy minő erősségei vannak a Kolozsvárnak, midőn a miniszteri esküről azt mondja, hogy az csak formális; másfelől pedig abban látja alkotmányunk egyik főbiztosítékát, hogy a „király ország világ előtt megesküszik”. Hozzá teszi; a felség tehát nyilvánvalóan kötelezve van... s.t.b. Ilyen igazságságon mér a Kolozsvár. A szegény király „kötelezve van” az eskü által, de a drága miniszter nincsen kötelezve, mert a miniszter esküje „merőben formalitás”.

A Kolozsvár új tanának új tétele szerint, fölösleges a koronázási eskü primo, mivel az úgy is csak formális; secundo, mivel azt föltételezni, hogy egy apostoli király az érdekei ellen cselekedhetik, oly szélbéli gyanúsítás, melyet haut en bas egyszerűen vissza kell utasítani. Ezen elmélet szerint fölösleges az évi költségvetés elterjesztése, mert a miniszterek hazafias emberek, kikhez nem fér az a gyanu, mintha az ország pénzügyi helytelen cselekedet elpa-zarolnák. Továbbá fölösleges az évi zárszámadások parlamenti megvizsgálása, mert a költekezés a számvevőszék teljes kontrollja mellett történik — s lévén úgy a miniszterek, mint a számvevőszék tagjai becsületes emberek, nem egyéb nyilvánvaló sértésnél a bennük való kételkedés.

Ne gyanúsítsunk!

Ez egy igen derék jelszava a társas életnek és fontos cikkelye a morálnak. De a közügyet nem a gaval-léros kényeskedés szerint kell elintézni. A mit a magán életben gyanúsításnak vehet a lovag, azt a közéletben ellenőrzésnek nevezi az alkotmány. Kérem a Kolozsvárt, tegye meg ezt a megkülönböztetést. Mert mikor Ugron azt mondta, hogy „én nem gyanúsítok” ezzel nem azt mondta ki, a mit a Ko-

lozsvár reá ken, hogy „nincs eszében az eskümintá eltitkolásában alkotmány-ellenes dolgok leplezését látni”; hanem azt mondta ki, hogy az alkotmányos élet nagy és fontos biztosítékait nem törpíti le személyes ügygyé.

Mikor Tisza miniszterelnök a kérdés fölvetésében „gyanúsítást” látott, akkor ő igazán gyanúsított, mert ezzel azt mondta ki, hogy Ugront személyeskedési viszketeg hajlja. Mikor pedig Ugron azt felelte, hogy nem akar gyanúsítani, akkor visszahelyezte a kérdést az alkotmányos ellenőrzés funkciói sorába.

A Kolozsvár abban a hitben van, hogy „ha ma (a miniszter) letette esküjét, a parlament már akár holnap megfoszthatja állásától...” Olyan bakklövés ez, melyet szeretnék lapsus calamának nevezni. Monarchiában soha senki sem értette így a miniszteri felelősséget. Még Mirabeau sem. Még Kossuth Lajos sem. Pedig e két férfiú meglehetősen gondoskodott arról, hogy a dynastiák fája az égig ne nőjön. A parlament leszávalhatja sőt vád alá helyezheti a minisztert, de meg nem foszthatja állásától. A Kolozsvár talán nem is sejt, hogy az a mit mondok, régi dolog, mely vitatást nem tér; a mit pedig ő mondott, az annyira új, hogy arra soha sem gondoltak sem Mill Stuart sem Bluntschli sem Madarász József. Lehetetlen, hogy a Kolozsvárnak kikerülte volna a figyelmét, hogy olykor a korona megkísérti a kisebbbbséggel kormányozni, s ha nem megy, feloszlatja a parlamentet, új választást provokál — s még sem bocsátja el a leszávalzott minisztert. Ez a furcsa eset még Bismarckkal is megtörtént a septennatus kérdésében. A Kolozsvár emlékezhethet, hogy bizony a német birodalmi gyűlés nem foszthatta meg Bismarckot az állásától, hanem ellenkezőleg, Bismarck fosztotta meg a képviselő urakat a maguk képviselőségétől.

A Kolozsvár apodiktikus hangon mondja: a miniszteri eskü „alkotmányos szabadságunkat, biztosítékainkat, parlament elhatározásainak függetlenségét, teljességgel semmi sem fessélyezi.”

Ez alkalommal a Kolozsvár ismét nem gondolt egy jó csomó tényre és egy másik jó csomó lehetőségre. A sok tény közül utalom a Kolozsvárt arra az államsínyre, melyet 1851 decz. 2-án Napoleon véghez vitt. Utalom a bosnyák occupatio előzményére, midőn Tisza megnyugtatta az oszlófében levő parlamentet, s a míg az vacátozott, az alatt mégis bementünk Boszniába.

A mi pedig a lehetőséget illeti, azt azért hozom fel, hogy bizonyos ügyek,

a világ minden parlamentjében, ezek között első sorban a diplomatai és külkereskedelmi ügyek, csak bevezetett tények alakjában kerülnek napirendre. E révén, tévedésből vagy rosakaratból vagy udvaronczi szervillismusból a kormány elalkudhatta az ország legnagyobb érdekeit s a parlamentnek nincsen egyéb refugiuma, mint egy kétségbeesett bizalmatlansági votum, a mivel sem jóvá nem teszi, sem meg nem ment semmit.

Intézményekről van szó és nem személyekről. Hasonló lehetőség megtörténhetik, a mint már megtörtént sokszor, sok országban.

Attól az eskütől igen sok függ, mert az határozza meg a kormány állását a dynastia és a nemzet között. Jogunk van tudni, hogy mire esküszik a kormány, a mint jogunk van tudni, hogy mire költetik az adó. Ezen eskü mintájával hallgathattak addig, a míg senki sem szóltott. Most már nem hallgathatnak, mert minél jobban titkolják, annál több tápot adnak a jogos gyanunak. A nemzet kibékült az uralkodóházzal. E tény történelmileg bizonyítja, hogy husz év óta van egy alkotmányos királyunk. A történelmi mértékosztásnál ez a kedvező húsz év áll szemben háromszáthatvan kedvezőtlen évvel. És szemben áll azzal, hogy a Habsburgok anyanyelve és hadserege — német. És szemben áll azzal a mássik ténnyel, hogy a Habsburgok nemcsak Magyarország felett uralkodnak, hanem az Osztrák tartományok felett is. E tények azt bizonyítják, hogy a mi alkotmányunknak több biztosítékra van szüksége, mint az angol belga vagy német alkotmányoknak.

Ha a Kolozsvár, akkor, mikor az ország egyik publicistája az alkotmányos ellenőrzés jogkörét kiterjeszteni akarja: a személyes bizalom kérdését veti föl — s akkor, midőn mi az esküről azt állítjuk, hogy az „a szerződésnek erőssége, a hitnek pecsét, a cselekvésnek zálog” ő azt veti ellen, hogy az eskü „merőben formalitás”: úgy maga a Kolozsvár is elismerheti, hogy kár nekünk egymással az alkotmány biztosítékai fölött vitatkozni. Mert minket e kérdésnél az állami függetlenségnek és a nemzeti szabadságnak nagy és elvülhetetlen érdekei vezérlelnek, őt pedig a kicsi helyre szorult bizalom vezet, melyet a miniszterelnök személye iránt táplál. Az ilyen távolságokat nem lehet áthidalni.

Politikai hírek.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt értekezletén Irányi Dániel elnöklete alatt a pénzügyminiszterium költségvetését tárgyalta. A párt nevében az általános rész-nél Helfy Ignác fog felszólalni. A részleteknél pedig Polonyi Géza és Liptay Károly.

A hitel kérdése. A képviselőház tegnapi ülésén gr. Károlyi Sándor nagyrdeklű beszédben fejtegette a nép hitelképességének fejlesztésére vonatkozó közkormányzati teendőket. Szerinte a megyei hitelszövetkezetek volna az azok, a melyek a szegényebb néposztály, s különösen a kisebb birtokosok hitelényeit legtöbb sikerrel szolgálhatják, de csakis a kormány legteljesebb erkölcsi támogatása mellett. Földolgoz, szerinte a gazdák személyes hitelét emelni s e nemű igényeiket kielégíteni, erre pedig a pénzügyintézetek hitelszövetkezete nem alkalmas, míg ellenben a kormányilag támogatott megyei hitelszövetkezetek első sorban éppen ezt a célt szolgálják. Károlyi gróf fejtegetéseit nagy figyelemben részesítette a ház, s most már csak az a kérdés, hogy a kormány hajlandó lesz-e a megkívánt támogatásban részesíteni e hitelszövetkezeteket.

A képviselőházból.

Budapest, jan. 31.

A ház mai ülésén kizárólag gazdasági és kereskedelmi kérdések képeztek a vita anyagát. Ezek között is főképp a gazdasági és személyes hitel kérdése részesült behatóbb megbeszélésben.

Első helyen Szalay Imre szólt fel hosszabb beszédben a bortermelés érdekeit s a kormánynak ez ügyben elkövetett mulasztásait hangsúlyozva. Utána Petrich Ferenc tartott hosszabb beszédet, kiterjeszkedve a gazdaság összes ágaira s különösen a selyemtermelést ajánlotta a kormány figyelmébe — azt kérve hogy a kormány minden eszközt használjon fel e sok sikerrel biztató gazdasági ág művelésének megkönnyítésére.

Utána Hannibal József a mintapincze ellen beadott soproni kérvény mellett szólalt föl s azt fejtegette, hogy a mintapincze-nek milyennek kellene lenni.

Linder György a kis gazdák hitelkérését vetette föl. S ezután Dárdai Sándor szólott a talaj javítás kérdéséhez; ismertette az eredményeket melyeket e téren a külföld fölmutatott s fölírta a kormány figyelmét a talaj-javítási hitel rendezésére.

Végül Károlyi Sándor gr. a gazdasági hiteltől beszélt s azt kérte a kormánytól, hogy a hitelszövetkezetek alakulását mozdítsa elő.

A szak min. távollétében Matkovits

AZ „ELLENZÉK” TÁRCAJA.

1888. február 1.

Gondolatok.

(Egy temetésén.)

Ott áll a tölgy egy magában kitarva védő koronáját, melynek védelmében boldogan érzi magát a gyöngye folyondár, a szerény ibolya, az üde gyökhajtás. A lombátorban vidáman dalol a fülmile, s a vihar ellen a „légurrai” oltalmat találának a korona lombátorában.

A tikasztó hóeség ellen védelmet ad övéinek. A zord vihart elveszi előlük. A tél fagyát feltartóztatja, s a megújuló tavasszal édes mosolylyal tekint övéire, megvagytok mind, megvédtetek a forró nap sugaraitól, hogy el ne égessen, a vihar szelétől, hogy meg ne dermeszsen; a tél zordaságától, hogy ne fagyjatok meg.

Övéi nyájas mosolylyal tekintnek fel reá, halálukat egyszerű szavakban fejezik ki: „Te olyan jó vagy!” s a gyöngéden ülelik körül, gyöngédebben, mint valaha!...

A tölgy tovább folytatja munkáját. Egyik gyök hajlását bármennyire óvta le-sodorta az idők vihara.

A folyondár keserűen zokogott, az ibolya könyezett. A tölgy megtörni készült; de hiszen ha ő is megtörik, ki fogja védő karjaiba venni a hozzá oly hű folyondárt, ki tartóztatja föl a nap égett sugarait, a vihar borzasztó szelét az őt annyira szerető ibolyától, és ki fogja óvótanácsokkal inteni

az eddig oly szép reményekre jogosító fiatal gyökhajtást? — A tölgy megrázkódott, magába zárta keservét s mosolygott tovább szereteteire...

És im a derült égből egyszer csak egy villám tör elő, s a mit senki sem sejtett, mire senki nem gondolt, a tölgy egyszerre kidőlt, ott bagyván árván a gyászoló folyondárt, a kétségbeesett ibolyát, a megtört gyökhajtást...

A mosoly megfagy az ajkakon... A szeretet a kétségbeesésnek ad helyet... Az örömet a gyász váltja fel s ott a hol a családi élet vidámsága töltötte be nevető zajjal a léget, a pusztaság üttöt tanyát...

Ha van a kit csapás soha nem sujtott, a ki mindig csak örömet élvezett, menjen el nézze meg egy család gyászát, hogy örömeit megbecsülje tudja.

A kit a sors csapásokkal látogatott meg s elviselhetetlen tetszik neki a teher sulya, — menjen el osztozzék a sulyosan látogatott család gyászában, s az ő terhe könnyebbé válik...

Sokszor láttam már gyászoló családát a ravatalt megtörve körül övezni, s mind annyiszor felvetődött elmémbe a halál fájó gondolata. Igaz-e, hogy a halálban élet van? Hogy a halál egy átmenet a végesből a végtelenbe?

Miért fáj tehát a halál gondolata? Hiszen ha úgy lenne — éreznünk kellene, hogy a halál egy előnyös átváltozás, megnyugvással kellene vennünk, hogy a mi eddig véges volt, ezután végtelen lesz? Sejt-

teti-e ezt velünk a szívnek egy érzése, az érzések egy gondolata? És mégis... a pilanat előtt beszélő ajk megszűnhet-e örökre beszélni?

A most még dobogó szív megszűnhet-e szeretni? Egy emberi élet küzdelme, reménye, tevékenysége, szeretete az arasznyi sírban végképp eltemetve lehet-e?

Hiszen a nap, ha lemegy — a beálló sötétséget felváltja a kelő nap aranyos sugara!

A mező virágát a tavasz új életre fakasztja. Az elnémult paszirta új dalokat énekel. A lehulló csillag hazát talál a végtelenben. S az akarat, mely gondolatokat testesített meg, — a szeretet, mely anyanyakat övedzett körül, a jószág, a becsület, mely tisztelget, szeretetet vívott ki magának, — elmulhat-e örökre?

Ezt mindig úgy érzem, hogy nem! Abban a csodás szervezett láncolatban, mely a világ egyetemet összetartja, csak az ember lenne-e a ki mint tagadó szó egy-magára álljon?

A koporsót kísérő árva jajja, a hitves szívzsongató zokogása eloszolhatik-e a néma légben a nélkül, hogy az viszhangot ne keltsen oda fönn a jók, az igazak hazájában?

Ha cizmet skarnék adni az utolsó temetésnek melyen részt vettem, ezt irhatnám czimül: „a jó ember temetése.”

Az össze sereglett számos résztvevő közül egy sem volt ki ne azt mondta volna: „jó ember.” Soha nem bántott senkit,

mindig a megtámadott pártján volt. Mindenkit szívesen fogadott. Mindenki iránt udvarias, előzékeny volt. Megkezdte részt venni a közéletben; de félre értették jó indulatát, nem panaszkodott, s visszavonult.

Azóta családjának élt. A kik ösmerték tudják, hogy mi volt ő az ő családjának.

A gyászoló özvegy koszorúján e felirat volt: „Az én jó uramnak!” „Igaz!” nagyon, igaz! soha sem volt semmi igazabb mint ez! jajdult fel az özvegy midőn rátekinthet koszorújára. És végig mondta az egész közönség meghozzuk az utolsó tiszteletet a „jó embernek.”

Reá dobtuk a részvét göröngyét a koporsóra. Földombrult a sír. Virágok fakadnak rajta tavasszal a jószág virágai — melyek illata elárasztja a léget — kereszük föl megint és megint, szívünk magunkba ez illat áról tudást, hogyan kell „jónak” lenni, hogyan kell „szeretni!” s ha ezt megtanultuk akkor együtt élünk vele, ő közöttünk lesz.

B. P.

Férj és szerető.

Az „ELLENZÉK” részére angolból fordította: AMICA.

IV.

(Folytatás.)

(10.)

— Nekem úgy rémlik, mint ha emlékezném erre, és még valamire, tévé hozzá lassan; s nagy szemeit bánatos kéréssel fordította egyik arczról a másikra. „Nem

volt egykor eljegyezve a — cousinjától? Kérd. Brucen és a leánya ijedve néztek egymásra. Lehetséges-e, hogy ez a házasság, melyre mindketten oly nagy sulyt fektettek, még most is keresztül tudjon ujjainkon siklani?

Krisztin volt az első, a ki megszólalt.

— Oh, az a nagyon régi historia! kiáltá megvető nevetéssel. Nora, ha te ilyen önzővíz előtti adomákat elevenesz fel, akkor te bizonyosan féltékeny vagy.

Nora nem válaszolt: de ezen előtte a legkétségtelebb tréfának tetsző mondatra akkai idegesen vonaglottak; de nagy szemei néma kérelemmel még mindig mostohájára voltak függesztve.

— Krisztin te ostobaságokat beszélsz! kiáltá Brucen szigorú hangon. Őrülve, hogy a leánya jól kiérdemelt rendentatásában ideges izgatottságának utat tud törni. Nora okos leány, nem fog a multra nézve magának féltékenységet megengedni, sem a jelenben kőpélt sérelmek által gyötreni magát. Ő tudja, hogy a Lord de Gretton multja egészen az ő sajátja, csak a jövője az övé.

— En nem vagyok féltékeny, monda Nora.

S hangja a bosszúság és keserű guny élességétől csengett. Mily kegyetlen képmutatók, gondolá magában, szerelem féltésről beszélnek neki, midőn jól tudják, hogy életének egyetlen szerelme a Beaupré Arthur sirjában fekszik eltemetve, s hogy csupán hideg kötelesség, és szerelem nélküli engedelmesség az, a mit Lord de Grettonnak ígért.

En nem vagyok féltékeny — folytatta — és magok azt jól is tudják. Más okom van, a miért Lady Blake Oliva felől kérdezősködöm.

— Édesem, ez nagyon természetes kíváncsiság, csendesített Brucen. Szerencs-

Sándor államtitk. válaszolt a fősztáloknak. Védte a kormány politikáját, melyet a börtöneljárás és helytartóviszonyok terén kifejt. S végül egyenként kiterjedt a hitelre és a vita folyamán fölvetett különböző kérdéseire tetssz mellett jelezve mindezekben a miniszterium álláspontját.

Az ülés végén a miniszterelnök bejlesztette a szeszadóról és a söradóról szóló törvényjavaslatokat.

Kossuth levele.

Kossuth Lajos hazánk nagy fia az Amerikába kivándorolt Wagner Gusztáv ezredeshez intézte ennek érdekében levelet írt, melyben igen sok érdekes és tanulságos dolgot mond el a forradalmi és az azt követő időszakokról.

A nagyrédekú levél így szól:

Wagner Gusztáv ezredes urnak,
New-York,
Egyesült Államok.

Támogatni óhajtván önt a multban elfoglalt állása és tett szolgálatai konstataciójával, kedves kötelességet teljesít, midőn az igazság és lelkiismeretem szerint a következő bizonyítványt adom önnek

Ön igazi hazafisággal, állhatatossággal, bátorsággal a valódi önmegtagadás-sal szentelte magát Magyarországnak nemes és jogos ügyének a függetlenségi háború kezdetétől fogva annak végeig. (1848—1849.)

A schwachati csata után, melyben része volt, önt kapitánynak nevezték ki a megbízott észak-hadseregünk felszerelésével a beosztottak Görgy tábornok társaságához, kinek parancsnoksága alatt ön, a hadsereg valamennyi csatájában egész hatvanig harcolt a kérdésemre, hogy a magyar hadügyminiszter, Mészáros tábornok, önnagynak nevezte ki honvéd társaságunkhoz. Azután mint löpor- és salétrom-felügyelő hozott ön szolgálatot hazánkban, mely állásra, egész Magyarországon és Erdély részére, tág hatalmi körrel, én neveztem önt ki, meg-hagyván tüzérrégi rangját.

1849 augusztus elején én megbíztam önt, hogy Belgrádba menjen löporvásárlás végett, mely célra, rendeletemből, a pénzügyminiszter önt a szükséges eszközökkel ellátta. Főhadiseregünk átadása Világosnál Görgy tábornok által meghiusította az ön megbízásának bevezetését kényszerített ben-nünket szerencsétlen hazánk elhagyására. Ön Orsovánál ért utól engem s tett jelen-tést eljárásáról. Widdinhez (Törökországba) érkezve, utasítottam önt, hogy ott táborozó, emigráns csapatainak fizesse ki azt a pénzt, melyet kormányomtól meghiusult küldésére kapott, minek ön kellően eleget tett. Az ön számadása át lett vizsgálva s ön telje-sen föl lett mentve minden további felelő-ségtől. Azután ön oszlozott száműzetésben; egy volt ön, azok közül a tisztok közül, ki kiválóan megérdemelt bizalmamat, kit — a török kormány engedélyével — ma-gamhoz vettem kiutazni tartózkodásom alatt, hol ön állandó bizonyosságát adta hűségének és buzgalomának mindaddig, míg az éjszak-amerikai államok közbenjárására onnan ki-szabadultunk. Ön velum együtt szált az éjszakamerikai „Mississippi” fregatra, mely abból a célból volt küldve, hogy szabad-

ságunka visszaadja s együtt szállt velem partra az amerikai nagy köztársaságban, hol én bucsút vettem öntől, hogy vissza-terjek Európába, előbb ugyan meglátogat-va Északamerika népet és kormányát, hogy személyesen fejezzem ki elévülhetetlen há-lám érzelmeit, ama rokonszervet, melyet levert hazám iránt s ama nemes védelemért, melyet irántam s száműzött társaim iránt tanusítottak.

Örömmel értesültem, hogy ön becsü-lettel betöltötte kötelességét fogadott ha-zája iránt is, hol mint az Unio tüzér ezre-dese szolgált a seccsio háborúja alatt. E részletek mindamellett nem tartoznak az ön bizonyítványom körébe. De kötelességem-nek ismerem bizonyítani azt a tényt, hogy amaz egész idő alatt, midőn hazánk jogait, szabadságát, függetlenségét küzdött, ön sohasem szünt meg nyilvánvaló bizonyíté-kát nyújtani buzgó hazafiságának, mellyel kiérdemelte s megszolgált Magyarorszá-g köszönetét. Midőn ezennel elismerem az ön hazafiai érdemeit, becsületbeli kötelességem-nek érzem, hogy magán minőségemben is kifejezzem önnek s az ön anyjának, néhai Wagner Jozefinának — mindketten neve-zetes áldozatok, az utóbbi élte veszélyezte-tése árán is — irántam s családom iránt hozott felejtethetetlen szolgálataikért, hála-mnak s lekötözöttségemnek mély érzelmeit. E bizonyítványomban emlékezett okért rö-viden felsorolni kívánom e szolgálatok ter-mészetét.

Mikor a rettenő világi katasztrófa arra kényszerített, hogy Törökországban ke-ressék menedéket, s szomorú uton hitvesem, az ön drága nőm, kinek halála vigasztalan-gyászba borította hátralevő napjaimat, nem volt velem. Nem kísérhettem, mert ebben az időben három kis gyermekem idegen há-znál, Magyarországon egyik távoli részében volt s anyjok nem hagyhatta el úgy az orszá-got, hogy épségükért és szabadságukért min-dent meg ne tegyen. Saját személyes biz-tosságot alárendelve saját érzelmeinek, el-határozta, hogy megkísérti a gyermekeink-hez jutást. Hősies elhatározását azonban meghiusította a szegény kicsinyek elfogatása, a kiket a vérsomjas szarvak, orosz fegyve-rekre támaszkodva, börtönbe vetett, felesé-gem fejére bért tűzött ki s halálbüntetés alatti megtiltotta, hogy valaki neki otalmat vagy segélyt nyújtson. Szegény nőm az el-pusztult országban minden képzeltet felül-mul veszélyek és nélkülözések közt bo-lyongott, a vérpad elől nem találva másutt védelmet, mint a jámbor népnél, melyet sem a bérösszeg, sem a fenyegetés rá nem vett, hogy őt elárulja.

Ily szörnyű körülmények közt történt, hogy widdini időzésünk alatt ön módot ta-lált, hogy boldogabb emlékezteti anyjával ki akkor Magyarországon lakott, érintke-zésbe jött s nekem azt a nemes ajánlatot tette, hogy ha én valami jelt adok anyjá-nak, mely megbízhatóságot igazolja, ő kész fölkeresni üldözött feleségemet, megmen-ti s elhozza hozzám a szerencsétlen ország ha-tárára, mialatt a kegyetlen hatalom tájéktó-dó dühe megszűnés nélkül tobzódott. Ily természetű volt az a veszedelmes vállalat, melybe az ön hősies anyja fogott s me-lyet saját élete veszélyeztetésével szoren-

csően végre is hajtott. Aldott legyen emlé-k-zet!

Milyen megzomorított engem az önt ért nagy szerencsétlenség híre, hogy sze-mévilágát veszítette. Kérem önt, legyen biz-tos őszinte deklarációm fölől. Szívvel ki-vánom, hogy e bizonyítványom s szolgálatainak elismerése járjon hozzá az ön te-kintélye és jólétének biztosításához, melyke-re ön valóban rászolgált.

Turin (Olaszország), 1887. szept. 12.

Kossuth Lajos,

Magyarország volt kormányzója.

Eötvös és Vadnay.

— Legújabb párbaj. —

Budapest, jan. 31.

Vadnay Andor orsz. képviselő nevében, ma két Rodich ezredbeli tiszt kereste lakásán Eötvös Károlyt; minthogy pedig nem találták ott és az irodai személyzettől azt az értesítést nyerték, hogy Eötvös a Fortunában van, a hol egy halált okozó súlyos testi sértéssel vádolt egyént véd, a fenytető törvényszékhez mentek. — Eötvös II. számú tárgyaló teremben volt, mint a vádlott Katonai István jogi képviselője, s onnan hívták ki. A tanak szobájába tértek, a hol Vadnay nevében provokáltak, s a kihívás megtörténtéről a következőkben értesítették felüket: „Vadnay Andor urnak a 68. gy. ezred cs. kir. tart. tisztjének helyben.

Megbízásod folytán Eötvös Károly ur lakásán irodájában megjelenve, hogy töle a rajta elkövetett sérelemért feltétlen elég-tételt kérjünk; mind a két helyen azt az értesítést nyertük, hogy Eötvös Károly ur egész esti 7 óráig csak a kir. törvényszék helyiségében, a Fortunában található. Az utóbbi helyen 11 órakor feltalálván őt, én Brandtner Arnold cs. kir. főhadnagy, félre nem érthető nyomatékos hangon a követ-kező szavakat intéztem hozzá:

„Vadnay Andor cs. kir. tartalékos had-nagy ur ön által sértve érzi magát s mi mint megbízottjai az ő nevében feltétlen elégtételt kérünk. Egyszermind előre is ki-jelentjük, hogy az esetben, ha felünknek feltétlen elégtételt nem adna, Vadnay An-dor hadnagy ur önt gyávaság, hazugnak, rágalomzásnak nyilvánítja és megveti.” Ha-sonló tartalmu levelet nekik kézbesíttem is.

Eötvös Károly ur következő szavakkal válaszolt: „En ezen kihívást határozottan visszautasítom. Különbözöm kérem, van-e tudomásuk arról az ártaknak, hogy a becsü-ltetbőség.” — Tovább nem engedtem be-szélni, következőleg vágyva szavába: „Kérem mint Vadnay tisztársamnak megbízottai, nem magyarázatot, hanem határozott fele-ltet kérünk.”

En kardosfalvi Kardos László, cs. kir. hadnagy a 68. gy. ezredből, hozzátéve: „Ezek e utolsó szavai?” mire Eötvös: „Utol-só és végső szavam az, hogy visszautasítom eme kihívást és jelentést fogok tenni az Önök és a magam hatóságának.”

Budapest, 1888. január 31. déli 12 órakor. Brandtner Arnold, cs. kir. főhad-nagy a 68-ik gyalogezredben. Kardosfalvi Kardos László, cs. k. főhadnagy a 68. gy. ezredben.

A tisztok az esetről azonnal jelentést tettek ezredesüknek. A mai lapokban egyéb-iránt az Eötvös-Vadnay ügyben összehívott bíróság működéséről tévesen az állítatik, hogy a bíróság jegyzőkönyvet vett fel sta-gjai a verdietet aláírták volna. Mintán ez tökéletesen szokásellenes dolog, kijelentettük illetékes helyről, hogy a tárgyalásról jegyzőkönyv nem vétetett fel s ennél fogva a bíróság tagjai azt alá sem írták! Som-

sich Pál, mint elnök, élő szóval hirdette ki az ítéletet, mely is a segédek által lei-ratván az általk szerszertett jegyzőkönyv-be, szószentí szövegében vétetett be. Eötvös Károly a párbajbírósg határozatának tudomásulvétele után mint az „Egyetértés”-írja, levelet írt Pazmány Dezsőnek mint az ügyben szerszertett egyik megbízottjának azzal hogy e levél tartalmát közölje Vad-nay Andorral. E levélben Eötvös azt írja, hogy most mivel semmi kényszer alatt nem áll, szívesen kijelenti, hogy az esküdtzsek előtt tett nyilatkozata Vadnay személyét nem érinti, s ő csak kötelességének tett ele-get, mikor a falétől nyert információk alap-ján esetleg Vadnayt sértő kifejezésekkel élt. Fölöttebb sajnálja a félreértést és kijelenti, hogy legkevésbé sem volt sértési szándéka.

Vadnaynak eljárása képezte ma a képviselelőhöz folyosón a beszéd tárgyat. Külön-féle vélemények képződtek a fölött, hogy egy párbajbírósg ítélete után a dolgok oly továbbfejlődése megtörténhetett. Voltak ny-zetek, melyek a katonai álláspontot ez eset-ben kikerülhetlennek s mások kik ugyan-ezt sajnos kényszerűségnek találták.

Beszélték, hogy Vadnay Andornak ez-redeae azt mondta volna, hogy „ön a front, előtt több meg nem jelenhetik, mert vagy sik-kasztott, vagy gyáva.” Ennek következtében tette Vadnay azt, a mit tett.

Via tárgyat képezte az az elv is, hogy vajjon mint ügyvédnek, lehet-e sért-ei a nélkül, hogy elégtételt adassék a sértésért.

Mindenestre a kérdés nagyon kompli-kált és már is egy általános cause célèbre tárgya.

Deési levél.

(Püspöki székhely változtatás.)

A szamosújvári gör. kath. püspöknek jelenlegi székhelye egy kis konfliktus miatt nem tetszik s mindent elkövet, hogy az Deésre tétesse át. Hosszas idő óta vajdu-dik a kérdés, mely méltán meg is érdemli a vele foglalkozást, nehogy az érdekeltek később megbánják. Nemzetiségi tekintetben is nagy befolyással bír egy ily nagy ide-gen alku kollónia áttelepítése.

Deés városa a legregibb idők óta ma-gyar város volt s csak az utóbbi időkben, midőn egyesült Solnok-Dobokával s a me-gye székhelye lett vesztett ősi képéből a meenyiben a hivatali karban sok olah fog-lal helyt, s a kereskedelmet pedig a zsi-dók uralták. Ez a néhány év, mely a város emelkedésének történetében a legelső helyet tölti ugyan be, sokat változtatott a régi Deés képn. Emelkedett ugyan a város kereskedelme, ipara, közlekedése, de hanyatlott az ősi magyar jellege. Az uralkodó polgár-élet kolossz botra jutott, — alig van a sok közül néhány, kikről el-mondhatjuk, hogy megélhető állapotban va-nak.

A görög kath. püspökség áthozatalá-val a város kereskedelme nagy lendületet nyerne, mert évenként 80—100 ezer forint hoztatna ezáltal forgalomba, de ezen remél-hető összegért igen nagy kívánságok van-nak. Igény hely, s isten tudná még mi. A város képviselőtestülete papíron örömmel látja az olah pópák ajánlatát, mert ez más-ként nem is lehet, — érzelmeiben azonban minél távolabb óhajta Deéstől. A helykér-désben december hóban tartott képviselő-gyűlésen, hogy megállapodás ne jöhessen létre, ott hagyták szavazás előtt a gyűlés termet.

A jelenleg kiküldött helyszemléző bi-zottság a püspökség által kívánt teret egy általán nem véleményezi átadásra; hanem egy mellé utoztat hoznak javaslatba. A püspökség által kivánt terület a város tu-lajdonát képezi, mely czárnak megfelelő fekvésénél fogva barom vásártérül használ-tatik. A baromvásártér könnyebb vitale a hídván járdájából, mely egyszerűen a város bevétele, évenként legalább 6000 frtot vonna le s így ama csekély összeggel nem áll arányban az ily nagy anyagi áldozat, különösen olyanokkal szemben, kiket sze-n nézünk meg Szamosújvárt, de Deésre nem óhajtuk.

Ha magyarizációt kérdezzük az átho-zatalnak, nehezen nyerünk oly feleletet, mely kielégíthetne. Szamos-Ujvár forgalma, mely amugy is nagyon csekély, ezzel még jobban meg lenne bontva, pedig nem áll még a kormány érdekében sem, hogy on-nan mindent elvegyen. Hosszas idő óta őzi az örmény nemzet jellegét, melyről meg-győződhetünk, hogy a magyarral érzelmei-ben és gondolkodásban megegyezik s ez ideig a püspöki colloniával szemben is meg-tartotta. A fölöl pedig, hogy Deésen, ha a püspökség áthozatna, száz év múlva mi lesz? nem vagyunk biztosak még abban sem, hogy magyarul fognak-e parancsolni vagy oláhl! Ott van Nagy-Várád az ország szí-veben s ez ideig nagyon kevés magyar ér-zelem ragadt a románajku polgárookra. Hag-yjuk tehát Sz. Ujvárt a püspöki szék he-lyét, kelleitlenül ne vigyük Deésre.

g. l

Az Athletikai Club közgyűlése.

Kolozsvár, jan. 30.

A szó legigazibb értelmében ünnepi közgyűlést tartott az este a kolozsvári Ath-letikai Club.

A gyűlést a club kiváló elnöke br. Jó-sika Lajos cs. k. kamarás és v. b. titkos tanácsos vezette, ki a társadalmi életre és az ifjuságnak irányt adó monumentális be-szédet is tartott. A gyűlésen 70 club-tag volt jelen. A felolvasott vál. jelentés szerint 362 tagja van a klubnak. A lefolyt évben

ujjonan belépettek száma 108. Gyakorlati kat 8 téli hónapban át 198 nap tartott a club 3818 résztvevő mellett átlag 20 tag gyakorolt naponként. Hazi viadalok rendezett. Nyilvános viadal szintén kezdődött, gazdaság programmal. E on a távolugyú 590 ontr. távolugyút ért el Gáll Simon bajnok-jelölt. Egyik viadalát Marosvásárhelyen rendezte. Gyalogversenyt három rendezett. Kettő a kezdőknek; ezek egyikén, 25 km. távolugyú 6 p. 15 mp. km-kinti jó eredménny ért el Wirtzfeld Mór. A bajnoki versenygyaloglason Kolozsvártól M.-vásárhelyig Kolozsvár János Erdély bajnok gyaloglója a 104 km-es pályát 15 óra 2 p. alatt tette meg. Kirándulásokról szép eredménny tár elé az évi jelentés. A kirándulások gyalog és kerékpáron majdnem mindennapi a club-tagok közt nyáron. Leg-kiválóbb Borbély György bajnok gyalog kirándulása Kolozsvártól a lomnici csúcsra és vissza, melyben 2000 km-től többet meg, 23 megyén és 358 városán és falu-ment át. A velocipédre csak ez évben ut-tek fel a tagok. 117 és 854 km. távolugyú legnagyobb, mint gépen tettek. A club a ha-manus intézeteket is támogatja. A nagy-letek jövedelméből népnepet rendezett, s önk. tüzoltó-egyletben pedig a tagok nagyobb része működő tag. Ö Felsőeg koloz-vári látogatása alkalmával a rendfenntar-tásban működött közre a club. Becsület-rósága 4 ügyben tárgyalit és hozott ítéle-t v. határozatot, irányító tanácsadással pedig sok esetben szolgált. 260 frta menő versenyeket osztott szét a club versenygyőző tagok közt. Rendezett korcsolya-ve-senyt is a club.

A választmány 13 gyűlést tartott, 111 ügyet intézett el. Alapítókéje a klubnak 300 frt. Vagyona 620 frt. Bevétel a lefolyt évben 877 frt 42 kr, kiadás 776 frt 50 kr volt. Rendes kiadásait 2- és 4 frt tagdíj-díjából fedezi. Adóssága nincsen.

A választmányi fele része választási eszén, választmányi tagoknak megválasztattak: báró Jósika Gábor, dr. Haller Károly, Albach Géza polgármester, báró Károly Kázmér, Kolozsvár János bajnok-gyalog, dr. Rózsabegyi Aladár, Bartha György, Számvizsgálóknak: Benke Ferencz, Stápa Keresztély, Donogány Zsuzsán.

Félpontját képezte a gyűlést el-enök záróbeszéde, melyet bucsuja, hátralekelt intézett a klub-tagokhoz, minde-nam sok idő múlva elköltözni szándékozik a városról. Míg azonban Kolozsvárt lesz a klub elnököt talál, az elnöki tisztet megtartja.

A gyűlés minden tagját fájdalommal érintette az elválás gondolata, oly becsü-ségteljes az a szeretet, mellyel elnöki iránt viseltetnek, ki ki nemcsak elnöki, de atyai gondoskodással vezette be a game-mani éretyeket az ifju lelkébe. Hosszas beszédében kanon szeri programját fejtette ki annak, hogy mi a gentleman fogalma. Ö maga is nemes, nagy arisztokrata, de a szellem arisztokrata a társadalmi téren. Az atletikai kluboknak az a feladata, a kell, hogy legyen a princípiuma, hogy gentlemanokat neveljenek, hogy a test er-títésével a lélek nemesítésére befolyjanak hogy a haza és a király védelmének hű-leségeit teljesíteni tudják, hogy a társadalmi életben önuralmat, a gyöngébb-iránt előzékenységet tudjanak tanusítani.

A méltó beszédre méltóan felelt Felméri Lajos dr. egyetemi tanár, kifejezve hogy az elnök ő nagyméltósága demokráciá lett, hogy közénk leszálljon és bennünk arisztokratákká tegyen, a szellem arisztokratiába. Mindkét beszédet többször szavalták félbe a feszült figyelemmel hallgató gyűlés helyesbülre éljenző vihára, s mintán a helygyőnyörű beszéd sokkal felülemelkedett a gyűlés szűk körén, egyhangulag elhatároztatt, hogy sző szerint vétetik az be a jegyzőkönyvbe, s ezzel drága örökségként a club közlelőből megjelenő évkönyvében a tagoknak átadjatik. Megható volt a jelenet, hogy midőn az elnök a hazáról és a király iránti kötelességekről adta a lecke-szerű magyarázatot, úgy az elnök, valamint a hallgatóság felállással és éljenzéssel adott kife-jezést érzelmeinek.

Az 5 órakor kezdődött gyűlés fél 8 kor oszlott szét.

Télly Iván Kossuthról.

Télly Iván a budapesti egyetem nagrnál nára, az európai hírt orientalista a mult év tavaszi hosszabb ideig utazott Olaszországban. Ez utazása közben Kossuth Lajost is meglátogatta.

E látogatásáról a következőket írja: Május 14-én elindultam Nápolyból a megpihenés Rómában, Livornóban, Narniben, Genuában és Pegliiben, öt nap múlva Turinba érkeztem. Ott meglátogattam meg hazánkfiát, Kossuth Lajost. Hallván, hogy Nápolyból és Rómából jövők, azt kérde-sz vajjon meglátogattam-e Nápolyban az ő fia-t a ki ott a középtengeri vasuti hálózati főigazgatója.

Sajnálatomra kellett bevallanom, hogy ezt nem tudtam. „Kár volt, mondá, meg-fiam bizonyosan szívesen látta volna.” Beszélgetvén Nápoly és Róma szobraitól, azt mondá, hogy mikor ő Rómában San-Pietto in Vincoli templomban Mózes óriási szobrát Michel Angelótól látta, bámulatában tartá a szobrázat metovábbjának. De később meglátván a lateráni palotában Sophr-ales szobrárt, mely a hellén klasszikai kor-ból származik, elragadtatásban ennek adó az elsőket Mózes szobra fölött. S az

re az egész történetet el tudom neked mon-dani rögtön Iger, ő jegyezte volt Lord de Grettonnak, midőn még nagyon fiatal volt, körülbelül tizenhét éves lehetett, és a gróf, igen ő is sokkal fiatalabb volt mint mostan, család ki kívánság volt az egész, és úgy hiszem, hogy a szív egyik részről sem volt érdekelve, és az történet, ami ilyen ese-tekben gyakran szokott megtörténni, hogy a házasság épen a mennyegző napja előtt bomlott fel. Lady Olivia látáslag érzékeny bucsút vett vigasztalhatatlan völégénnyétől és az atyai háztól. Azonban nem sokára Blake Ferencz századosal, egy szép fiatal hu-szárral, ki neki már régi idő óta szenvedélye-sen udvarolt — megszökött.

Csalódását s kétségbeesését kifejező-leg, egy hosszú sohaj szállt el a Nora fe-hér ajkairól, amit arczát a mostohája éles tekintete elől elfordította. Hogy mit remélt hallani, azt ő maga sem tudta; szabad-sága visszanyerésének a reménye ébredt fel és halt meg ez órában, ennyi volt az egész.

Singleton kisasszony a legmelegebb helyeslő tekintetével jutalmazta anyját.

E nagyon kényes ügyet mily pompá-san tudta előadni.

A Lord de Gretton és cousinja kö-zött levő viszonyt meghazudolni a legve-szélyesebb dolog lett volna, mintán e törté-netet bármelyik pillanatban eljuthatott No-rához, és azt sem tudták, hogy Lady Oli-va mennyit fedezett fel ebből a történetből; de az igazságot épen csak félig mondani el, s a történeteket egy olyan időbe vetni vissza, midőn Nora még a világon sem volt, ez aztán a Krisztin véleménye szerint nagy-szerű hazugság volt; és ezt későbbben tud-tára is adta hűségében kielégített any-jának.

— Anyám, nem hittem volna, hogy

valamit ily finom furfanggal a ügyességgel tudjon eligazítani, mondá midőn Nora a Lord de Gretton társaságában biztos bang távolugyában volt, s a két asszony a Bru-cenő szobájában tervüket főzték s az ebéd-hez ültözötüket rendezték. — Részkettem félembenben, midőn anyám beszélni kezdett.

Bručenő a rózsaszínű cipőket fekete bár-sony ruhájának a vállára tűzte s méltóság-teljes öntudattal válaszolt.

— Pedig tudhattad, hogy ilyen kényes dologban, és a hol anyai van a kezében, nem fogok bakot löni. Krisztin, bennem s k tapintatosság van.

— Ugy látszik, hogy igen, — mondá Krisztin az ő sohasem hiányzó nevetésével, s őszinte csudálkozással bámult anyjára. Ez az ami engem meglep és gyönyörködött; mert, az igazat megvallva, mind ez ideig nem képzeltem anyámat ilyen diplomatának. De ne vegye sértésnek, mert látszó előre bo-csátottam, hogy mea culpa, elismertem, — hogy csalódtam, többet már nem tehetek. Mondja csak, hogy nézek ki ma este?

A Bručenő homloka, mely ezélt egy pillanattal haragosan össze volt ránczol-va, e felszólításra kiderült, s ajkai kegye-sen mosolyogtak.

Singleton kisasszony ma este nagyon csinos volt, és ő azt tudta. Az ezredes-sen szőzínű ruha megadta halvány holdvilág szerű szépségének azt az élénk színt, mi nálá rendszeren hiányzott; világos haja puf-fokban hullámozott feje körül, s minden mo-zdulatára csillogott; alig látható szemöldökét és szempilláit egy művészi esztét vonással sötétítette meg, s ez által színtelen nagy szemek kísérleties fényt nyertek.

— Edesem, te szép vagy! kiáltá Bru-cenő ösztönöszerű őszinte bámulattal, mi merőb sajnálkozik sohajtsa ment át. Neked kel-ne grófnának lenni, nem annak a szegény

alamusi Norának, a ki valószínűleg halál-ra busnag megal, mielőtt grófi koronáját egy é ig viselhetné.

Krisztin büszkén egyenesedett fel s gonoszul villogó szemekkel nézte magát a tükrében.

— Pedig van szeme, és még is Norát választotta! sziszegte összeszorított kis apró fogai között. En inkább váltam volna becsültetőre. Rólam soha sem mondhatta volna a világ, a hogy rola fogja majd mon-dani, hogy elpusztult azon tisztesség su-lya alatt, a melyre nem születtem.

— On, Krisztin, tudod te nem vagy igazságos Nora iránt! mondá Bručenő pu-derező pamuttal a kezében megállva, s a nem rég felébredt igazságszeretét alátá-velemre inditva. Nora nagyon kedves és de-rék lánya, s ha szíve szabad volna, ő is épen úgy beválna grófnának, akár te. Nem a Lord de Gretton rangja, hanem Bea-upré Arthur emléke az, ami folyton kísérti és bántja.

A Krisztin szép arca elborult, s va-lami kimagyarázhatatlan kegyetlen kifeje-zést nyert.

— Annál nagyobb bolond! mondá szí-goru hangon. Minden emléket és szerel-mét le kellene tiporni, a hogy én teném az ő helyében.

— Könnyű azt mondani! válaszolá Bručenő fájdalmas sohajjal, s félig érzélgős tekintettel.

De Krisztin, te nem vagy illetékes bi-ró, mert soha sem voltál szerelmes.

Krisztin egy pillanattal különös zava-rodottsággal bámult az anyjára; ekkor hirtelen feltűnt előtte annak a neveléses vol-ta, hogy az ő elhízott és nagyon prózai anyja neki a regényes szerelmet magyarázza.

(Folyt. köv.)

nézetét megerősíti a legilletékesebb esztétikusok ítéllete.

Megemlítvén neki, hogy a pápával is beszéltem, így szól: „Middn Eszak-Amerikába utaztam, megköszönendő a kongresszusnak és az elnöknek, hogy a török fogásból kiszabadítottak, számos amerikai várostól kaptam meghívást.

Után indulván tehát, egy vasúti állomásnál tömörkedő népet láttam, mely engem hallani akart. Bevégézvén beszédemet, előm áll egy ember, összefont karokkal, rám meresi a szemét s azután azt mondja: — Őn is csak olyan ember, mint más. — Természetes, mondom; azt gondolta talán, hogy szarvaim vannak mint Mózesnek?”

Róma templomaira kerülvén a sor, mindketten megegyeztünk abban, hogy ott leginkább kíváncsi idegeneket, de nem ajtatoskodó híveket lehet látni, kivéve a jésuiták templomát, melyek, főleg vasárnapokon, az isteni tisztelet alatt tele vannak imádkozókkal.

Ez alkalmul szolgált Kossuth Lajosnak a következő elbeszélésre: „Rossi, a régiségek igazgatója, ásatásokat akart eszközölni a Colosseumban (másképp Flavius Amphitheatrumban) a vadállatok barlangjaihoz vezető lépcsők alatt s eltávolított néhány, utban álló, fesszületet.

E miatt megbotránkozván az asszonyok, mintegy ezren összesodódtak a Colosseumban s meggátolták az ásatásokat. Másnap azonban ötszázkötök a férfiak s elkergették az asszonyokat, úgy hogy Rossi folytathatta az ásatást. De egy bibornok jelentést tett a pápának erről a botrányról. A pápa azt mondotta a bibornoknak, hogy rendeljen valamely templomban három napi ájtatoskodást, melyvel az asszonyok az istent kiegészelték.

Három nap múlva hivatja a pápa a bibornokot s kérdezi, jöttek-e sokan a templomba? A bibornok egész őszinteséggel megvallotta, hogy bizony senki sem jött.

Mire a pápa: „No látja, hán vannak az én megbotránkozó hívei?” felelt.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, február 1.

— **Lapunk jövő száma** a közbeeső ünnep miatt pénteken (február 3-án) jelenik meg.

— **Báró Jósika főispán** lemondásáról újabb azt a hírt veszzük, hogy az elfogadott ugyan, de csak két hónap múlva válik tényé. Ez alatt idő engedtetik az „erdélyi praktikák”-nak, hogy ajánlgasson, kombináljon, találgasson és intrikáljon. A praktika gépezetében a következő neveket hozza forgásba a hajtó kerék: gr. Bély Ákos és gr. Bethlen Ödön. Kormánykörökben még mindig Barcsay Domokost emlegetik, mert ott állandó taktika az ellenzék folyójából horgászni a kövér halakat. Így jutott horogra gr. Széchenyi, a ki különben sovány falatnak bizonyult; így gr. Berchtold, Lukács Béla és többen.

— **A Kultur egyesület** budapesti bálja február 10-14-ike között lesz, mikor a trónörökös nevével együtt meg fog jelenni. E jó hírt Karolyi István gróf hozta Bécsből.

— **Közigazgatási összhang.** A kereskedelmi miniszter 58,008 szám alatt kijelenti, hogy a fillozerának behurcolását az erdélyi részre meggátolándó, megtagadta a bevitt engedélyt minden az alami telephelyről erdélyrezi vármegyékbe kért szőlővessző szállításmára néve. Ugyanezen miniszterium 66,176 szám alatt arról értesíti a törvényhatóságokat, hogy a kecskeméti szőlővessző megrendelési mintái kaphatók a nagyenyedi szőlőszeti iskolánál és Fekete Pál vándortanítónál Székelyfalván. — E szerint a vesszőbehozatalát tiltja a miniszter, de a megrendelési íveket igazságszék a közönséghez juttatni. Talán csak nem hiszik ott fenn, hogy ide lenn a megrendelési ívek is megteremnek a bort?

— **Rudolf trónörökös** a Nemzeti kaszinó piknikjén febr. 12-én nevével együtt való megjelenését megígérte. Az előkészületek nagyszabásúak s fenségűk fogadására és a bálnak pazar fényűvel leendő rendezésére.

— **Sándor Mózes**, udvarhelymegyei tanfelügyelő, nemokára királyi tanácsosi címzel meg kitüntetni.

— **Schoenberger Henrik**, a mint közmegbotránkozásal beszélők fővárosi körökben, báró méltóságra fog emeltetni, persze jó pénzért. Nem a választásoknak köszönhetjük-e ezt is?

— **A vármegyék figyelmébe.** Vasmegye szabályrendeletet alkotott a közutak befutásáról. A szabályzat már ezen év tavaszán életbe lép, s a befutási műveletnek négy év alatt be kell fejeztetnie. Így példát követhetnek az erdélyi vármegyék!

— **Brassói hírek.** A „Brassó” című lap örömmel tudatja, hogy József hercegre a lap előfizetői sorába lépett be. — A közép faipar iskolában hétfőn tartat-

tak meg a félévi vizsgálatok kitűnő sikerrel. — **Vargassy Ferenc** az r. kath. főgymnasium igazgatóját névnapja alkalmából szombaton az ifjúság szeretettel tiszteelte meg. Az igazgatót Cserey Elek tanuló szép beszéddel üdvözölte, mire az igazgató válaszként buzditva az ifjúságot a haladásra. — **A tanári kör** vasárnap felolvasást rendezett. Felolvasó Mészely Lajos tanár volt, ki a vérkeringésről értekezett. A hallgatóság tetszéssel fogadta. A március 15-iki bizottság tagjai febr. 2-ikára gyűlésre hívták össze. E gyűlésen az előkészítő lépéseket határozzák meg. — **Emke javára** bált rendez az államvasutak brassói állomásának tisztikara febr. 9-én. Nagy előkészületek történnék.

— **Valami hőbortos** francia azt írta volt tavaly a párisi „Illustration”-ban, hogy a magyar hercegprímás „Nana” városában lakik, a min ő nagyon csodálkozott, imígy zengedezvén: „Nana! A tisztességes asszonyok nagyot nézhetnek erre a névre. Az ilyen város Magyarországon primásnak lakása szenteli meg, s nem Zola hősnőjét vette nevét.”... A jámbor persze „Esztergom-Nana” vasúti állomást érti e „Szent” város alatt. Az ilyenre nevet az ember egyet, de az olyan fölött, a milyent a „Magyar házasszonyok naplár”-ban (26 ik lap) olvashat, hogy t. i. „Erdélyország” fővárosa Nagy Szében, méltán boszszandik az ember. Mert kérem szeretettel, először: Erdélynek ma már nincs fővárosa, mert nem ország, másodsor: mindég szomorú emlékeket kelt fel a magyar emberben annak az említése, hogy volt valaha Szében is (az abszolút korszak alatt) főváros. Csodálkozhatni lehet azon, hogy miért nem tette a tudós szerkesztő Balázsfalvát Erdély fővárosává, ha már annyira kiakarta tüntetni alapos tudását. Jól volna, ha elismerésül a m. tud. akadémia, és a m. földrajzi társaság dísztagjává választaná a derék úri embert.

— **A szászvárosi** ev. ref. Kuntanoda ifjúsága által a „Szegegy tanuló” alapja” javára 1888. febr. 11-én a „Széchenyi” szálló nagytermében táncvizsgálatot rendez egy intelligens elemekből alakult bizottság, mely szíven hordja a bál sikerét, — s hisszük, hogy az nem is fog elmaradni.

— **Az Eötvös-Vadnay-affaire** sorsa hétfőn eldőlt. Az ügyben tudvalevőleg párbajbírósság ült össze. A bíróság hétfőn délután ült össze s rövid tanácskozás után határozatképen kimondotta, hogy: Eötvös Károly a bíróság előtt, ügyvédi kötelességének teljesítése közben használt kifejezéseit magán uton elégtételt adni nem köteles.

— **A király adománya.** A király 6 fősége Kovácsa községnak, az ott mult évi augusztus hó 15-én dühöngött tüzvész által károsított lakosai segélyezésére ötszáz forintnyi összeget adományozott magánpénztárából.

— **Vay Miklós br. koronaőr,** a felsőház elnökévé történt kinevezése folytán, leküszönt a kassa-oderbergi vasúttársaság igazgatói állásáról, melyet két évtizeden át viselt.

— **Óriási tüzvész** ad hirt a táviró. E szerint hétfőn reggel New-Yorkban a Broadway nevű városrészben tűz ütött ki, mely csakhamar a Princetreet s Springstreet közötti épületből elhamvasztotta. A tűz a Mercerstreetig terjedt. A kár hat millió.

— **Pályadíj a világkére.** Ezer forint tűzött ki egy olasz társaság oly munkára, mely legjobban megoldja a következő pályakérdést: Milyen okok akadályozzák Európában a biztos és tartós béke keletkezését s mily eszközökkel volna az akadályok leginkább elháríthatók? — Pályázhatnak francia és olasz nyelven írt munkák, melyek Angello Mazzoliné, milánói ügyvéd címére ez év utolsó napjáig küldendők be. — Pályamunka — hisszük — lesz elég, de hogy valamelyik a világba két megteremtene — olyanra várhat a világ — ítéletnapig.

— **Mackenzie honoráriumai.** Az Egyesült-Államok egy előkelő polgára 30 ezer dollárt ajánlott Mackenzie tanárnak, ha elhatározza magát az amerikai utra egy beteg megvizsgálása végett. — Mackenzie azonban nem fogadta el az ajánlatot, mivel a német trónörökös kezelése képezi feladatát. — Ugyan 1000 guineát kapott mrs. Stirling Crawfordtól egy látogatásért.

— **Színházegés Madridban.** A madridi Variété színházban szombaton este 6 órakor a kiömlő gáz meggyuladt s exlosiót idézett elő. Pár pillanat múlva az egész színház lángtengerben állott. A portás, ki berohant, hogy a mentésnél első legyen, ott égett s több tűzoltó is súlyosan megégett. Egy óra lefolyása alatt az egész épület elhamvadt.

— **Téli Olaszországban.** Kemény tél uralkodik az idén ott is, a hol „örök-kevaló a tavasz”. Olaszországban és déli Franciaországban is. Dijonban látni magas a hó, Marseilleben egyre fagy és San-Remóban, a német trónörökös tartózkodási helyén, szintén zord tél uralkodik. Mind ezeknél különösebben hangzik, hogy — mint egy távirat jelenti — Rómában vasárnap éjjel három órán át erősen havazott.

— **Kis hírek.** Kis-Majtény községnak e hó 25-én a bíróválasztás alkalmával a választók dula-kodni kezdtek s csendőrségnek kellett közbelépni, minek következménye több sebesült lett. — Béc s-ben egy Bartos nevű magyar munkás két vasúti kocsi között szorult és szörnyen halt. — A Jungfrau most találták meg annak a két utazónak a holttestét, a kik ott még mult év július hó 15-én eltűntek. Az egyik Bosz Emil volt Grindewaldból, a másik Jackson asszony Londonból. — Béc s-ben egy Wimmer nevű asszony

gyermekével együtt elégett. Az asszony megakarta menteni a gyermeket, mire petroleum ömlött s ettől az ő ruhája is meggyult. — Öngyilkosságot követett el olvárosban Friedmann Ignác házimester. Részegen egy színnel felakasztotta magát. — Az olasz trónörökös eljegyzéséről hozott híreket teljesen alaptalannak jelentik ki Rómából.

VÁROSI HIREK.

— **Új pénzügyet Kolozsvárt.** A magyar jelzálog hitelbank, közelebből fiók intézetet fog felállítani városunkban. Az előkészületek már megtették s az intézet működését a jövő hóban megkezd. A fiók intézetnél az erdélyi gazdasági egyet bizalmi férfiak fogják a választmányt képviselni. Ilyen bizalmi férfiakul a gazdasági egyet a napokban tartott választmányi ülésen br. Jósika Sámuel főispánt, Szabó József helybírókat, dr. Berde Aron e. tanárt, Bokros Elek ügyvédet és Sigmond Dezső orsz. képviselőt választotta meg.

— **Korteszédes.** A r. kath. egyház közös leányiskolájánál megüritt tanitónői és a r. k. főleleml iskolánál megüresedett tanitói állás a képviselőtestület holnapi közgyűlésén töltött be. A folyamodók mellett igen élénk korteszédes foly, s a mint észrevettük néhány oly jelölőtek érdekében fejtenek ki különösebb buzgalmat a korteszédes, a kik kevésbé vannak kvalifikálva, holott az iskolaszék és a választmány eleve kijelentették, hogy csak a kitűnő képességgel bíró folyamodók fognak kijelöléstulni. Mindenesre kíváncsok, hogy a választók ne befolyásoltassák magukat más tekintetek mint az iskola jól fellogott érdeke és a folyamodók képességei által, hogy ily uton választásuk a legérdemesebbre essek. Első az iskola jövője, nem pedig a személyes érdekek, melynek szolgálata épen amaz veszélyeztetheti a legkönyebben.

— **Az erdélyi Múzeum-Egyesület** kebelében jövőre az eddigig is szélesebb körű s üdvösebb működést biztosít a tagok fokozódott buzgalma. A mult vasárnapi közgyűlésen dr. Hegedűs István titkár által felolvasott alábbi jelentési feladatok alapos reményt nyújtanak erre. A kiadványok anyagi fedezésére eddig kiutalásban volt 1000 frt, összeg 1500 frtra emeltetett. A mult évben a bölcsészeti nyelv és irodalom történeti szak 9 ülést tartott, melyeken 19 művet mutattak be. A szakosztálynak 25 helyi és 51 vidéki tagja van s újonnan Mayland Oszkár dévai főreáliskolai tanár s Sebesi Jób választottak be. A pénztár mult évi bevétele 1928 frt, kiadása 1525 frt volt. Pénztári maradvány 377 frt 24 kr. A jövő évi előirányoztatott bevételül 2077 frt 24 kr. bevétele s ezzel szemben 2000 frt kiadás. Többlet tehát 77 frt 24 kr. A megjelölt választásnál a szakosztály elnökévé dr. Szamosi János, alelnökévé dr. Szász Béla s titkárává dr. Hegedűs István választottak meg. Az utolsó közgyűlés emlétsere méltó irodalmi esemény volt dr. Hegedűs István felolvasása „Egy lap az összehasonlító irodalomból” cizmél.

— **Az iparos ifjak önképző és betegsegélyező** egyesületének önképzőkori szakosztálya folyó év és hó 29-én tartotta alakuló gyűlést, melyen elnökké Zaitler Sándor, alelnökké Hevesi József, titkárrá Hantz Mihály, jegyzővé Lékmalér Mihály választott meg. — Önképzőkori tagokul eddig 52-n jelentkeztek. Önképzőkori gyűlések minden vasárnap délután tartatnak, melyeket az egyleti Dalkör nyit meg és azután az iparos ifjak által szakszerű felolvasások tartatnak.

— **Milyen pocolyak!** A hirtelen enyhére fordult időjárás mellett az utazások felhalmozódott hógarmadák rohamosan olvadásnak indultak. Akárhány utcában s főképen az évári városrészben egészen járhatlanok az utak. És Deák Pál ur? No ennek az urnak tökéletesen mindegy akármilyen városban, csak benne meg a — *bivalyiba* ne essek kár; s a többi aztán bele fuladhat a pocolyákba, az neki nem númerál. Rá se hederít. Boldog főkapitány!

— **Gyászhi.** Taub Mór, Taub Náthán helybeli derék kereskedő öccse meghalt. Temetése holnap délután 3 órakor lesz, katonai díszel, mivel az illető honvéd volt.

IRODALOM.

* „Petőfi Múzeum” cizmél Ormos F. nyomdájából Dr. Csernátony Gyula, Dr. Ferenczi Zoltán és Korbuly József kiadásában egy 40 lapra terjedő füzet jelent meg s Petőfiről tartalmaz közleményeket. A füzet minden negyedéven megjelenik. Ára egyenkint 70 kr.; egész évre 2 frt 50.

MŰVESZET.

* Nemzeti színház. Tele ház előtt két egy felvonásos apróságot adtak elő tegnap este. Egyik Berzák Árpád kitűnő vígjátéka „Bádkirány” volt, melyben Gerő Lina, Megyeri kitűnő ensemble-ot képeztek. Másikban „Fipsz, a híres nőszabó” cizmél német énekes bolondszá került színre, melyben főképen Megyeri pompás szabója keltett közérdekltséget. Néhány sikerült nótáját megismételtették. Kivüle még Major I. Krasznainé említenők fel. A két darab közt Preciosa Grigolatis asszony repült — épen úgy, mint tegnap.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlét 125-ik szám.

Kolozsvárt, 1888. február hó 2-án.

MÁTYÁS DIÁK

vagy

A CZINKOTAI ICZE.

Népszimű 3 felv.

Logászbál.

— Febr. 31. —

Elmult ma reggel öt óra után ez is... A Redoute fölveszi tudósínét újra, s kivicsorognak rövid órák alatt megint az ó kopott belsejének számos sebei, melyeket nem tud eltüntetni onnan immár esztendő óta az isteni gondviselés.

Ha nem volnánk bál után, erősen kellemes dolgokat tudnék összerögtélni referenciáim emlékezetem süttét háttéréből, melyen valahogy most is ott leng könyvnyű köddel az a világos porzsem milliókkal tele való meleg levegő, mely átszót az éjjel a teremben mindent, férfit és hölgyet, tükröket, bál ruhákat, partettet, plandót meg a Salamon János primás öszbe évarodott szakállát is. Elmondanám, hogy a rendezőség ügyes volt, a terem fehér és világos vörös függönyeivel, virágaival apán stílyú csinos vázaival és lady-patronessai nyulának sátrával igen derült és nyílt képet nyújtott; elmondanám, hogy Bektas virágos kertjében ha voltak Mohamednek tetsző szép eleven virágok, voltak bizony itt is és nem kevesebben mint ott. Elmondanám, hogy a sziklás tündérvirók kicsi becses kincse, az aranyos Jókédy, ezuttal nem kerülté el a juristák Justitiáját, mely bekötött szemmel is kedvtelve látta az előtte nyüzsgő frakcos pillangó seregét. Elmondanám...

Mit mindent még, én Uram! ha a kód, a kód... Tudja a csoda! E kód olyan, mint ősi hajnalon a mezőn lenő vörössen pára, ha kererül csillog rajta az ébredő nap. Itt ül a szemem előtt és ül a tollam hegyén mely valahogy waltzer tempóban ficzkándoznék, ha nem magyaráznám meg neki, hogy oda a bál édes, fiam ne bolondozz.

Meg kell azonban rögzítenem, hogy mióta a Redouteba járok, jogászbált még egyet sem éltem át olyant, mint a milyen az éjjeli volt. Ugyelett voltak fényesebbek; pazarabbak díszben és kiállításban, de hiányzott többnyire valamennyiből az olypus sója; a vigáság. Ebből nem hiányzott Ari tükrota és demokrata, liberális és republikánus, az ősz haj és a fűsültött barna, a megszántott arc és a rózsákhöz fakadt ifjai egyaránt részeseültek az áldott sötét, mely nélkül még a tulipánok keleti ragyogással tele ünnepe se ér egy ütöt szomolnokit taplót.

A rendezőség érdeme-e ez, vagy a fölyűlekezett közönségé: mindegy. Földolog, hogy senki sem unalmaskodott és senki sem bánta meg a fölmenetelt.

Most pedig számot kellene adni azokról, a kik ott voltak. De hát a kód, a kód... Látok mindenkit, de amint megmozdítom a tollam hegyét, egyben szerte röppen előlem a terem, a közönség, férfiak, hölgyek; a févré gáze, illuzió, selyem, csipke, virág, a pillangós fejdísz, s a méltóságos asszonyi niszaly. Rőptében kellen megragadni a képet, s igen hálás dolog volna hűen számot adni a közönségről had legyen minden élvezete annak is, ki a futólagos rocczánussal kénytelen megelégedni, — ám a mi lehetetlenség, azon Bismarck „nagy határtalan” sem segít.

Bocsánat tehát a hiányokért. Haragnék, a kit kifejelek és interpelláljon. Behamuzom fejemet és tartom békével a hátamat.

Előre bocsátva, hogy a lady-patronessai tisztet Bölényi Józsefné urasszony töltötte be kiváló szeretetreméltósággal, s a protektorok gr. Bethlen Bálint, dr. Kámtz Ágost, dr. Choncha Győző urak voltak, ott voltak a hölgyek közül a következők:

Br. Bornemisza Eszter, gr. Bethlen Mari és Sarolta, Bogdán Irma, Barcsai Judith (Déva), Eckhardt Anna (Bánffy-Hunyadi), Gaál Irén, Gálly Róza, Haller Cornelia, Kövály Dalma, Mikó Illa, Meisner Otília, Meisner Anna, Merza nővérek, Papp Ilona (Sz. Keresztúr), Pap Róza, Szombathelyi Tilda és Aranka, Szigethy Izabella, Schreiber Helén, Szongott Rózsika (Kecsed), Zakariás Szidónia, Wolf Ilona, Vikol nővérek, Bethlen Jánosné, br. Bornemisza Károlyné, Haller Rezsóné, Kövály Mihályné, Mentovich Gyuláné, Szombathelyi Józsefné, Barcsay Jánosné, dr. Issekutz Hugóné, Maiszner Jánosné, Nérey Ernőné, Somkerek Gyusztánné, Gegenbauer Józsefné, Gundhardt Albertné, dr. Csernatony Gyuláné.

Abblakban: Girsik Jánosné Ilka és Ida leányai, Vagner Frigyesné Irén leányai, Rigó Anna, Korbuly nővérek, Ábraham Anna, Huttless Karolyne, Tamási Bogdáné Katalin leányai, Bokros nővérek, Fehérvári Erzsike, Akontz Jánosné, Tauffer Ilka, Bogó Istvánné Katalin leányai stb. stb.

Szükséges (per conventionelle) hogy a négyeseket tánczó párok száma is följegyeztessek: tánczolt tehát váltakozva 30-35 pár.

Az utolsó gálát 6 negyed 6-kor oltották ki, s ezzel egy jeles emlékekkel valamennyien gazdagabbak lettünk.

Éljen az orvosbál!

S. F.

Farsang.

Farsangolás a vidéken. Brassó-megyében — mint nekünk írják — vigan foly a bálózás úgy a magyar a mint a szász községekben. Egyik leiskerült farsangi mulatság volt a f. h. 28-iki, a földvári protestáns műegylet által rendezett hangversenyenyl és tombolával összekötött bál, mely dacára a kevés belépti díjnak, 30 kr, személyenkint, még is csaknem 120 frtot hozott a játékonny célra. A bál ugy Brassó város, mint a szomszédos szász és magyar községek értelmisége által igen élénken lévén meglátogatva, telemlitendő, hogy ezen kizárólagos szászjellegű mulatságon a sok keringő és polka után a szőke hajú és kékszemű szász legények és leányok a csárdást is oly kitartóan és tüzesen járták, — mint akár Haromszék bármelyik községében.

* **A Haromszékön alakítandó „őn k. t. u. z. o. l. t. o. e. g. y. l.”** javára 1888. febr. 5-én a községi iskolához nagytermében táncmulatság rendeztetik.

A sepi-szentgyörgyi mükedvelők egyesülete 1888. évi febr. hó 7-én a város-ház dísztermében részben a „Közművelődési Csarnok” javára thea-estélyt rendez. A bizottság 52 tagból áll, nők és férfiakból vegyesen.

* **A „Medgyesi magyar kaszinó”** 1888. évi febr. 18-án a „Szöllő vendéglő” termében táncestélyt rendez. Dr. Keim Adolf, elnök. Haas Ferencz, alelnök. Rideli József, pénztáros.

KÖZGAZDASÁG.

A kolozsvári gazdák debreczeni tanulmány utja.

(Felolvasott a kolozsvári gazdák olvasó körében.)

Napjainkban a mezőgazdaság sikeres gyakorlására nem elegendő már a nyersmunka és az erő. Elmullofélben van az az idő, a melyben a kis gazda képessége teljesen korszerűnek és megfelelőnek tekintett, ha apjától örökölt néhány hold földesket az apai fejelem alatt nyert gyakorlatossággal beosztani — megművelni és a nyert terményt idejében betakarítani tudja.

Az a boldognak nevezett korszak rákálábzon mozgott, néha előre, máskor pedig hátra. Embertőlők multak el, de a mezőgazdaság ügye nem mozdult; az unokák kenyelmesen jártak a porladozók által hagyott anyomokon, nem kutattot senki új források után, a szükségletek kielégítésére bőven elég volt a régi medár. Az akkori gazdasági írők hagyományaiól tudjuk, hogy az az állapot koránt sem adott olyan boldogságot a földnépnek, mint a milyennel a mi képeletünk felruházta. Az a mérhetlen gazdaság, melylyel a természet földünket pazarul megáldá, ígért-földvéde avatta hazánkat, a hol a monda szerint, tejben és mézben usztak. Részemről most se látok ebben a képelet szűlte állításban semmi tulzást; áll az, hogy ez a mesés gazdaság meg volt; benne volt a levegőben és a földben; de mélyen szunyadozott az az emberi erő, a melylyel meglehetett volna fejai a nagy természetet, hogy Tisza, Duna tejé váljék, s mely összehordotta volna a rétek virágának mézét, hogy az emberi verejték megédesedjék.

Egy jobb jövő után sovárogtak akkor is az emberek, mint a hogy mi sovárgunk ma. Érezték az idő terhet s várták nyugodtan a szabadulást, miglen a nagy pangás középette, a jelen század első felében egy áramlat indult meg, a mely Európa szerte éreztette hatását. Ez az áramlat a haladás szele volt, mely eleinte nem nagy port vert fel, de folyton erősbödő hatása lassankint éreztetvé vált s ha nem is mindent, de igen sokat hozott nekünk. Meghozta a földnépnek a mindennél becsesebb szabadságot és birtokba adta a földet; hozott vasutat, gőzhajót és ezer változást az emberi nyerserőt helyettesítő gépeknek; lassankint földelődta az emberek szellemi erejét s kihíván azt a küzdőterre, megadta a jelentőséget ezen mondatnak: többet észszel mint erővel. Megnyitotta az utat a nezetek között s olyan közel hozta hozzánk a tengerentúli világrészeket, hogy ma már a termelés tekintetében a művelt világ, a szó teljes értelmében sorakozott.

A világpiacon a magyar-buza, bor, gyapju és még sok más, az amerikai ellen folytat küzdelmet, s ha közelebből nézzük a beállott változások hatását, lehetetlen észre nem vennünk, hogy maholnap a kolozsvári piacon, az itt termelt anyagokkal messze földről hozott termények versenyeznek.

Ennek a jelenségnek beálltával elérkezett a szükségse annak, hogy a termelő mezőgazda szélesebb körű ismeretekre tegyen szert. A kisgazdának is ki kell lépni a közönséges mezei munkások sorából s addig míg azok erővel, begyakorlott ügyességgel a szorosabb értelemben vett kézi munkát végzik: neki vizsgálni kell a helyzetet, tanulmányozni a terményeit fogyasztó piacot és azon körülményeket, a melyek versenyképességére bémítolag hathatnak.

Hogy ilyen körülmények között, csak az a gazda számíthat győzelemre s csak az állhatja meg helyét biztosan a piacon, a ki szakértelme folytán olosón jót és sokat tud termelni, az nagyon természetes, valamint az is bizonyos, hogy erre csak az lesz képes a ki a termelés fokozására eddig sikerrel alkalmazott módokat ismeri és körülményeihez képest ezeket alkalmazza is.

Ilyen ismeretek megszerzésére legalmasabban mutatkozik a haladottabb kulturával bíró vidékek — vagy a szakszerűen kezelt nagyobb gazdaságok megtekintése és az ott alkalmazott eljárások tanulmányozása. Ilyen módon sokunk oltanulni a külföldön alkalmazásba vett jobb rendszert, s ha valaki ezt hozzánk elhozta és alkalmazásba vette, ilyen módon jut el tőle más-más gazdaságokba.

A kolozsvári gazdák Debreczenbe való kirándulását szintén azzal a céllal rendezték és valóstítottuk meg, hogy a mindinkább terjedő versenyhez erőt gyűjtünk, tapasztalatokat szerezzünk megismerve a debreczeni viszonyokat, tudomásul vegyünk arról, hogy miként fejlesztették ők mezőgazdaságukat arra a fökre, a melyen ma áll.

(Folyt. köv.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BARTHA MIKLÓS.

SEGÉDSZERKESZTŐ és KIADÓ-LAPTULAJDONOS:

MAGYAR MIHÁLY.

H I R D E T É S E K.

Sz. 1580—1888.

98. (3—3)

Árlejtési hirdetmény.

A Bonczhida-m-kályáni úton a bonczhidai malom-árkon levő hid ujjraépítési munkálata

f. évi február 14-én d. e. 11 órakor

a megye házában tartandó versenytárgyaláson, a legutányosabb ajánlattevőnek ki fog adatni.

Előírányzott ár **3250 frt 81 kr.**

Vállalkozni szándékozók felhivatnak, hogy az előírányzott ártól számított 5% bántpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlataikat (offert) a fennírt időig hozzáadják be, mivel később beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A költségsszámítás, terv és részletes feltételek az aljegyzői irodában addig is megtekinthetők.

Kolozsmegye alispánjától.

Kolozsvárt, 1888. január hó 26-án.

Gyarmathy Miklós,
alispán.

Haszonbér.

Szilágymegyében **Kettősmezőn**, egy **900 holdan** felül birtok, melyhez tartozik

négy kövü malom

az Almás vizén és kizárólagos **korcsmárlási jog**, idei Szentgyörgy napjától kezdve

több évre haszonbérbe kiadó.

Továbbá: 1882. évbeli

kettősmezei szinbor

eladó hordó számra.

Mindkettőről értekezhetni tulajdonosai Kolozsvárt, **hid-utca 7. sz. alatt**, hol a bor meg is tekinthető.

93. (3—5)

Fix fizetés és jutalék mellett FELÜGYELŐ (Aquisiteur)

kerestetik

egy legjobb hirben álló életbiztosító-társasághoz.

Ajánlatok **HOLDAMPF GERŐ** urhoz Kolozsvárra nyújtandók be.

90. (3—3)

FARSANGI IDÉNYRE

feltűnő olcsó árak mellett!

BETEGH PÉTER

NŐI PIPERE-RAKTÁRA.

Kolozsvárt, Főter, takarékpénztár-épület.

Ajánlja a jelen farsangi idényre

a legújabb divatu bel- és külföldi divat-árut, valamint elvállal **salon és bál toillettek** készítését a legújabb divat szerint.

Ruha-megrendelésnél egy jól álló derék és elő hossza kéretik.

DÚS VÁLASZTÉK:

belépők, legyezők, virágok, keztyűk, tollak, selyem-, bársony-Rüsch-kelmék, Illusionok, csipkék és csipke-kelmék, valamint még számtalan legújabb divatu tárgyakból.

Az idény előhaladta miatt **kalapokat** és **muffokat** gyári áron alól árusítom el.

Színházi- és sirkoszorukból gyári raktár.

Kiváló tisztelettel

BETEGH PÉTER.

57. (9—x)

Haszonbér.

Szilágymegyében

Zsibótól fél óra távolságra fekvő Tihó községben fekvő

291 hold kiterjedésű birtok

a folyó évi Szentgyörgy naptól több évre haszonbérbe kiadó.

A birtok el van látva szép kényelmes uri lakással, gazdasági épületekkel; a birtokhoz tartozik Tihón egy négy kövü malom az Almás vizén; továbbá Tihón, Kendermezőn és Balázsházán korcsmárlatási jogok, valamint nevezett községek határán levő 974 hold kiterjedésű erdőségeken levő legeltetés (erdő-törvény alapján) és makkoltatás.

Értekezhetni **Kolozsvárt, Páris-utca 20. szám alatt, BENKŐ MIHÁLY** megbízottal.

101. (2—4)

Még csak jövő hó végéig!!!

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS.

Tisztelettel van szerencsénk a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a helyi hatóságtól nyert

végeladási engedélyünk

f. évi február végéig lejár.

Így az idő rövidsége miatt a raktáron lévő árukat az eddiginél még sokkal olcsóbb árakban árusítjuk el.

Tisztelettel

Király és Császár.

84. (8—x)

Még csak jövő hó végéig!!!

HOFER M. JÓZSEF női-pipere kereskedésében

Kolozsvárt, főter özv. Dobál Izsákné-féle ház.

KAPHATÓK:

legalkalmasabb, legújabb tárgyak

DIVAT-SZERINT, u. m:

genília-, hársz-, selyem- csipke (kendők és sálók, atlas-selyem-csipke és himzett congress kötének, bársony-, plüss-, csipke és gyöngy ruha betétek, (plastron) fődísz, nyakékek, gyöngy-gallérok, színházi bolgár-fejkötő, moll-, batist- és len zsebkendők.

Gyermekek részére csinos öltözékek, himzett chiffon- és csipke gallérok és egyéb itt elő nem sorolt pipere cikkek.

KALAPOKAT és MUFFOKAT

gyári áron alól árusítom el.

FARSANGI-CZIKKEKBŐL

széles csipke és ruhákhoz tartozó kelmék, virágok és tollakból rendkívül nagy raktárt tartók.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri kiváló tisztelettel:

18 (14—x)

HOFER M. JÓZSEF.

MEGHIVÁS.

A

**GYULAFEHÉRVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYESEI**

folyó 1888. év Február hó 6-án délután 3 órakor az intézet saját helyiségében tartandó

XVI-ik rendes közgyűlésre

tisztelettel meghivatnak.

TÁRGYAK:

1. Az igazgató-választmány jelentése az 1887. évi üzletle-folyásáról és eredményéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, valamint az 1887. évi vagyonmérlegre és tiszta nyereségy felosztására vonatkozó véleményes előterjesztés, esetleg a számadók felmentése.
3. A felügyelő-bizottságba 6 tagnak választása.
4. A számvizsgáló-bizottság választása egy évre.

A szavazati jog gyakorlása végett kéretnek a részvényesek, hogy részvényeiket a közgyűlés előtt 3 nappal a takarékpénztári hivatalba beadni sziveskedjenek.

Gyulafehérvárt, 1888. január hó 30-án.

Az igazgatóság.

Uj női-divat üzlet!

MERZA GERŐ

Kolozsvárt, főter 12, szám Frölich-féle ház.

Ajánlja a

FARSANGI IDÉNYRE

a legújabb izlésű bel- és külföldi divat árut, valamint elvállal **Salon- és Bál Toillettek** készítését a párisi **DIVAT SZERINT.**

Ruha-megrendelésnél egy jól álló derék és alj hossza kéretik.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszkö-zöltetnek.

Ruha-minták bérmentve.

A nagy. érd. közönség szíves pártfogását kéri

5. (16—x)

mély tisztelettel:

MERZA GERŐ.

Nők figyelmébe!

Lebetegedő nők tanácsot, segédelmet és kényelmes ellátást nyerhetnek

Özv. KOVÁTS MÁRTONNÉ

okleveles szülésznőnél,

Szélső-utca 10-ik szám Kolozsvárt.

Titoktartás biztosított!

105. (2—5)

ALAPITTATOTT 1869-ben.

MESTITZ MIHÁLY BUTOR-GYÁROS

Kolozsvár—maros-vásárhelyi üzletét áttette

belmonostor-utca 5. szám alá,

hol is egészen ujonnan berendezett butor-termeimet, ugy földszinten, mint emeleten a butort igénylő n. érd. közönségnek dús választékban ajánlom.

Tisztelettel

MESTITZ MIHÁLY.

79. (5—x)